

Kauhavan lukiokoulutuksen järjestämisen vaihtoehdot

Kaupunginhallitus 15.12.2025 § 286
675/12.00.01.02/2025

Valmistelija

Sivistysjohtaja Jonna Heikkilä 11.12.2025:

Koska Kauhavan kaupunki on sitoutunut järjestämään lukiokoulutusta, on se vastuussa lukiokoulutuksen kehittämisestä. Opiskelijamäärien ja taloustilanteiden muutokset vaikuttavat kaupungin palveluverkon tarkastelutarpeeseen. Hallintolain 31 § mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Sivistystoimialan ollessa merkittävin toimiala niin henkilömäärän kuin taloudellisten resurssienkin osalta, on lukiokoulutuksen kokonaistarkastelu perusteltua. Kauhavan kaupungin lukiokoulutus on yksi keskeinen osa sivistystoimialaa ja alueen vetovoimaa.

Lukioiden määrään vaikuttavat sekä alueellinen tarve ja tahtotila koulutuksen tarjoamiseksi että valtion velvollisuus turvata koulutuksen yhdenvertainen saatavuus. Kunnilla tai muilla toimijoilla ei ole laissa säädettyä velvollisuutta järjestää lukiokoulutusta. Lukiokoulutuksen järjestämiseksi tarvitaan opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä järjestämislupa, jonka peruste on alueellisesti tarkasteltava koulutustarve. Luvassa määritellään kunnat, joiden alueella koulutuksen järjestäjä voi järjestää lukiokoulutusta. Valtio on viimekätisessä vastuussa siitä, että lukiokoulusta tai muuta vastaavaa koulutusta järjestetään.

Lukiokoulutuksen järjestämisedellytyksiin vaikuttavat: alueellinen väestökehitys ja lukioikäisten nuorten määrä, kuntarakenne, lukioiden järjestämislupamenettely, valtionosuusrahoituksen määräytymisperusteet, kuntatalouden tilanne, kuntien elinvoimakehitys ja kunnallispolitiikka sekä koulutuspoliittiset päätökset ja painotukset. Lukio-opintoihin kuuluvan opetuksen toteuttamisedellytyksiin vaikuttavat valtakunnalliset opetussuunnitelmien perusteet, ylioppilastutkintoon sisältyvät kokeet, lukiodiplomijärjestelmä, koulutuksellisten erityistehtävien sekä kansallisten kehittämistehtävien jakautuminen alueittain ja lukioittain. Lisäksi siihen vaikuttavat kelpoisen henkilöstön saatavuus, koulutuksen järjestäjien ja lukioiden yhteistyörakenteet sekä opetusmenetelmien kehittyminen ja etäopetuksen tarjoamat mahdollisuudet.

Lukiokoulutuksen valtionosuus myönnetään laskennallisin perustein. Lukiossa rahoitus määräytyy opiskelijamäärän ja opiskelijaa kohti määrätyn yksikköhinnan tulon perusteella. Koulutuksen järjestäjäkohtaiset yksikköhinnat lasketaan lukiokoulutuksen keskimääräisen tulon perusteella.

Valtioneuvosto päätti 25.10.2007 opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen (944/2007) 6 § muuttamisesta mm., että: "Vaikka lukiokoulutus, joka kuuluu 2 momentissa tarkoitetun korotetun tunnusluvun piiriin, siirtyy kuntien yhdistymisellä syntyvälle kunnalle taikka koulutuksen järjestämisluvan muutoksella osaksi toisen kunnan tai kuntayhtymän lukiokoulutusta, tunnusluku lasketaan erikseen kullekin entiselle lukiokoulutuksen järjestäjälle." Asetuksella haluttiin varmistaa lukiokoulutuksen rahoituksen pysyvyys samalla tasolla, kuin ennen

toteutettavia kuntaliitoksia. Kauhavan kaupungissa toimii kaksi lukiota Härmän lukio ja Kauhavan lukio.

Hallituksen esitys eduskunnalle (HE 159/2024 vp) laiksi lukiolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi vähensi merkittävästi Kauhavan kaupungin lukiokoulutuksen rahoitusta. Eduskunta hyväksyi lain opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (803/2024) 24 §:n muuttamisesta. Samankaltaisille koulutuksen järjestäjille lasketaan näin ollen yksikköhinta samalla tavalla aiemmista muutoksista riippumatta. Laki tulee voimaan 1.1.2026. Korkeamman rahoitustason luopumista esitettiin jo Opetus- ja kulttuuriministeriön raportissa 2019:33.

Rahoituksen muutos koskee useita eteläpohjalaisia kuntia mm.: Kauhava, Kurikka ja Seinäjoki.

Kauhavan kaupungin lukiokoulutuksen vuoden 2025 yksikköhinta on 10.119,34 €/opiskelija ja vuoden 2028 yksikköhinta rahoituslain muutoksen jälkeen 7.974,24 €/opiskelija. Mikäli Kauhavan lukiokoulutuksessa on yhteensä 250 opiskelijaa, on valtionosuusrahoituksen vähennys 536.275 €/vuosi. Yksikköhinnan pieneneminen on laskettu olevan suurimmillaan 24 prosenttia.

Valtionosuusrahoituksen muutoksen vuoksi on tarpeen arvioida nykyisen rakenteen kestävyyttä ja mahdollisia muutostarpeita. Laadittavassa selvityksessä tulee tarkastella:

- nykyisen lukiokoulutuksen kustannusrakenne
- valtionosuusrahoituksen muutoksen euromääräinen laskelma
- visio Kauhavan lukiokoulutuksen tulevaisuudesta, jossa huomioidaan opetuksen laatu, laaja valinnaisuus (opintojaksotarjotin), opiskelijoiden hyvinvointi
- mahdolliset rakenteelliset ja toiminnalliset muutokset ja niiden aikataulu
- tilakartoitus
- henkilöstövaikutukset
- suunnitelma opiskelijoiden, henkilöstön ja kuntalaisten osallistamisesta sekä arvioinnin päätösesityksen vaikutuksista
- kuljetuskustannukset
- sekä muut mahdolliset huomiot.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Vesa Rantala

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

1. päättää käynnistää Kauhavan kaupungin lukiokoulutuksen tulevaisuutta koskevan selvityksen;
2. päättää pyytää kasvatus- ja opetuslautakunnan lausunnon laaditusta lukiokoulutuksen tulevaisuutta koskevasta selvityksestä;
3. painottaa valmistelussa osallisuutta ja viestintää; ja
4. päättää, että selvitys lausuntoineen toimitetaan kaupunginhallitukselle viimeistään 13.3.2026.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan ehdotuksen.

Lisätietoja

Kaupunginjohtaja Vesa Rantala, puh. 040 775 9075,
etunimi.sukunimi@kauhava.fi
